

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภช
กรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ (กรณี พ.ต.ท. “โศลก พัฒนมาศ”
ถูกดำเนินการทางวินัยภายหลังจากที่ได้รับการล้างมลทินไปแล้ว)

สำนักงาน ก.ตร. กรมตำรวจ ได้มีหนังสือ ที่ มท๐๖๔๕/๘๙ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๓๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ก.ตร. ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๓๓ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยมีข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า กรมตำรวจได้มีคำสั่งที่ ๕๐๙/๒๕๒๕ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๕ ตั้งคณะกรรมการสอบสวนพันตำรวจโท โศลก พัฒนมาศ รองผู้กำกับการตำรวจ นครบาล ๖ (ปัจจุบันผู้นี้เปลี่ยนชื่อเป็น “โชค” และมียศเป็นพันตำรวจเอก ตำแหน่งผู้กำกับการ ๒ กองบังคับการอำนวยการกองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน) กรณีเมื่อครั้งดำรงตำแหน่ง สารวัตรใหญ่ สถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง ได้อนุญาตให้นางสาวประไพทิพย์ พิศาลสันต์ นาย ประกัน เปลี่ยนหลักทรัพย์จากโฉนดที่ดินซึ่งตีราคาประกันตัวนายประพันธ์ เจียนอาจ ผู้ต้องหาคดี กรรโชกทรัพย์ไว้เป็นเงิน ๒๔,๐๐๐ บาท มาเป็นเงินสด ๑๔,๐๐๐ บาท แล้วไม่นำเงินสด ๑๔,๐๐๐ บาท อันเป็นหลักประกันส่งฝากกองการเงิน กรมตำรวจ กลับเบียดบังเงินจำนวนดังกล่าวไว้เป็น ประโยชน์ส่วนตัว เหตุเกิดระหว่างวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๗ ถึงมกราคม ๒๕๑๙ ที่สถานีตำรวจ นครบาลห้วยขวาง และผู้นี้ยังได้ถูกดำเนินคดีอาญาฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการ ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบหรือโดยทุจริต และเป็นเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์อีกส่วนหนึ่ง ผลการ สอบสวนตามคำสั่งของกรมตำรวจปรากฏว่า กรมตำรวจได้มีคำสั่งให้ยุติเรื่องเนื่องจาก พยานหลักฐานยังไม่พอพียงได้ว่าผู้นี้กระทำความผิด สำหรับผลคดีอาญาศาลฎีกาได้พิพากษายกฟ้องคดี ถึงที่สุดแล้ว

ปรากฏว่าก่อนที่กรมตำรวจจะมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวทาง กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้มีคำสั่งที่ ๓๗/๒๕๑๙ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๑๙ ตั้ง คณะกรรมการสอบสวนพันตำรวจโท โศลกฯ กรณีเมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ ผู้บังคับบัญชาได้ตรวจหลักฐานการประกันตัวผู้ต้องหาที่สถานีตำรวจนครบาลห้วยขวางแล้วพบว่า ผู้นี้ได้ปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง กล่าวคือ ได้เก็บรักษาเงินประกันไว้เองโดยไม่นำส่งฝากเก็บที่กอง การเงิน กรมตำรวจ ตามระเบียบ ดังนี้

ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ รับเงินค่าประกันตัวผู้ต้องหา ๓๙ ราย เป็นเงิน ๑๘๗,๐๐๐ บาท

ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ รับเงินค่าประกันตัวผู้ต้องหา ๖๔ ราย เป็นเงิน ๔๔๒,๐๐๐ บาท

ปี พ.ศ. ๒๕๑๘ รับเงินค่าประกันตัวผู้ต้องหา ๔๕ ราย เป็นเงิน ๒๖๕,๐๐๐ บาท

ผลการสอบสวนตามคำสั่งของกองบัญชาการตำรวจนครบาลนี้ ทางกองบัญชาการตำรวจนครบาลเห็นว่า ผู้นี้ได้ให้การรับสารภาพว่าเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้รับเงินประกันตัวผู้ต้องหา ๑๔๘ ราย รวมเป็นเงิน ๘๙๔,๐๐๐ บาท ไว้แล้วไม่ได้นำส่งกองการเงิน กรมตำรวจ เก็บรักษาตามระเบียบจริง และการปฏิบัติดังกล่าวก่อให้เกิดการเคลือบแคลงได้ว่า อาจจะมีการหาผลประโยชน์จากเงินประกันดังกล่าวผู้บัญชาการ ตำรวจนครบาลจึงได้มีคำสั่งที่ ๑๑๑/๒๕๑๙ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ ลงทัณฑ์กักขังผู้นี้มีกำหนด ๓ วัน จึงมีปัญหาว่า พันตำรวจโท โสภณ พัฒนมาศ อยู่ในหลักเกณฑ์ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ แล้วหรือไม่

ในปัญหาดังกล่าวปรากฏว่าอนุกรรมการ ก.ตร.เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และการออกจากราชการ ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๓๑ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ได้พิจารณาแล้วมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่ง ซึ่งมีเสียงข้างมาก (๓ เสียง) เห็นว่า ผู้นี้ได้รับเงินค่าประกันตัวผู้ต้องหาจากนายประกันตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๑๘ รวม ๑๔๘ ราย เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๘๙๔,๐๐๐ บาท เงินจำนวนนี้ ตามระเบียบของกรมตำรวจจะต้องรับนำส่งกองการเงินเก็บรักษา สำหรับรายที่เป็นปัญหาคือรายของนางสาวประไพทิพย์ฯ ที่ขอประกันตัวนายประพันธ์ฯ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๗ โดยครั้งแรนนางสาวประไพทิพย์ฯ วางหลักทรัพย์โฉนดที่ดิน ติราดา ๒๘,๐๐๐ บาท และผู้นี้ได้อนุญาตให้มีการประกันตัวผู้ต้องหาได้ ต่อมาเมื่อมีการขอเปลี่ยนหลักทรัพย์ใหม่ จากโฉนดที่ดินมาเป็นเงินสด ๑๔,๐๐๐ บาท ผู้นี้ก็อนุญาต ทั้งๆ ที่หลักประกันใหม่ต่ำกว่าหลักประกันเดิม ต่อมาเมื่อมีการผิดสัญญาประกัน เงินสด ๑๔,๐๐๐ บาท นั้น ต้องถูกริบเป็นของแผ่นดิน ซึ่งผู้นี้จะต้องส่งให้กองการเงิน กรมตำรวจ เก็บรักษาตามระเบียบต่อไป แต่ผู้นี้ได้ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ ไม่รับส่งเงินดังกล่าว จึงเห็นว่า แม้จะปรากฏรายละเอียดการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบของผู้นี้หลายขั้นตอนก็ตาม แต่พฤติการณ์ที่เกิดขึ้นก็รวมอยู่ในเรื่องเดียวที่เกี่ยวกับการให้ประกันตัวผู้ต้องหารายนี้ ซึ่งทางผู้บัญชาการตำรวจนครบาลได้เห็นว่า การปฏิบัติดังกล่าวเป็นความบกพร่อง ก่อให้เกิดข้อเคลือบแคลงได้ว่าจะมีการหาผลประโยชน์ จึงได้สั่งลงทัณฑ์กักขังผู้นี้ไปแล้ว ฉะนั้น ผู้นี้ย่อมได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ

ฝ่ายที่สอง ซึ่งมีเสียงข้างน้อย (๑ เสียง) เห็นว่า ผู้นี้ได้ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ แยกเป็น ๒ ประการ คือ

ประการแรก ผู้นี้ได้ยินยอมให้นางสาวประไพทิพย์ฯ นายประกัน เปลี่ยนหลักทรัพย์จากโฉนดที่ดินซึ่งติราดาไว้เป็นเงิน ๒๘,๐๐๐ บาท มาเป็นเงินสด ๑๔,๐๐๐ บาท เป็นการลดราคาหลักประกัน เมื่อมีการผิดสัญญาประกันจึงทำให้นายประกันรายนี้ได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ประการที่สอง เมื่อผู้นี้อนุญาตให้นางสาวประไพทิพย์ฯ เปลี่ยนหลักประกันดังกล่าวแล้ว แทนที่ผู้นี้จะส่งเงิน ๑๔,๐๐๐ บาท อันเป็นเงินที่เมื่อนายประกันผิดสัญญาประกัน

จะต้องรีบเงินและส่งให้กองการเงิน กรมตำรวจ เก็บรักษาตามระเบียบ แต่กลับไม่ส่งจึงเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการอีกส่วนหนึ่ง อันเป็นการกระทำที่ต่างกรรมต่างวาระกับประการแรก

ดังนั้น จึงเห็นว่าพฤติการณ์ที่ผู้นี้ถูกลงทัณฑ์ไปแล้วหาได้ครอบคลุมถึงกรณีอนุญาตให้เปลี่ยนและลดหลักทรัพย์จากโฉนดที่ดินมาเป็นเงินสดไม่ และไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ

ต่อมาอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๓๒ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๓๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกล่าวหาว่าไม่ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการส่งเงินประกันตัวผู้ต้องหา รับเงินประกันตัวผู้ต้องหาไว้แล้วเก็บรักษาไว้เองไม่นำส่งกองการเงิน กรมตำรวจ ตามระเบียบ เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนแต่แรกที่จะต้องรวบรวมข้อเท็จจริงและตรวจสอบหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ปรากฏเพื่อประกอบการวินิจฉัยว่าประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ หรือจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของทางราชการ เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงหรือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ หรือเป็นเพียงการกระทำที่ไม่เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนและไม่เกิดเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยที่ยังไม่ถึงขั้นเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

การอนุญาตให้เปลี่ยนและลดหลักทรัพย์จากโฉนดที่ดินซึ่งตีราคาประกันไว้เป็นเงิน ๒๘,๐๐๐ บาท เป็นเงินสด ๑๔,๐๐๐ บาท เป็นการกระทำผิดวินัยในอีกข้อหาหนึ่งแยกออกได้ต่างหากจากความผิดที่ได้มีการกล่าวหาไว้ และการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำที่ถือได้ว่าเป็นความผิดสำเร็จในอีกข้อหาหนึ่งนั้นแล้ว แต่อย่างไรก็ตาม การกระทำดังกล่าวเกี่ยวข้องกับเงินประกันตัวผู้ต้องหารายเดียวและจำนวนเดียวกันกับที่ไม่นำส่งกองการเงินมูลเหตุจงใจเพื่อให้ได้เงินประกันตัวนั้นมาเพื่อเก็บไว้กับตัวไม่นำส่งกองการเงิน อาจมีและเกิดขึ้นพร้อมกันแต่แรก และการอนุญาตให้เปลี่ยนและลดหลักทรัพย์กับการรับเงินสดนั้นเก็บไว้กับตัว เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในคราวเดียวกัน พฤติการณ์ดังกล่าวเกี่ยวข้องเป็นเรื่องเดียวกันกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาไว้แต่แรก ซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนที่ต้องรวบรวมข้อเท็จจริงและตรวจสอบหลักฐานให้ปรากฏ เพื่อนำมาประกอบการวินิจฉัยว่าการกระทำตามที่ได้มีการกล่าวหาไว้แต่แรกนั้น เป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่ถึงขั้นเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ และสำหรับการกระทำผิดวินัยในการอนุญาตให้เปลี่ยนและลดหลักทรัพย์ที่พบนั้น เนื่องจากพฤติการณ์พาดพิงเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันและเป็นการกระทำผิดวินัยที่ซ้อนกันอยู่ จึงเป็นกรณีที่สมควรสอบสวนรวมเป็นเรื่องเดียวกันและวินิจฉัยสั่งลงโทษไปในคราวเดียวกัน

สำหรับการกระทำในขั้นตอนต่อมาที่เมื่อนายประกันผิดสัญญาต้องรับเงินประกันและนำเงินประกันนั้นส่งให้กองการเงินแต่ไม่นำส่งนั้น เป็นการกระทำผิดวินัยอีกขั้นตอนหนึ่งที่เกิดขึ้นเนื่องจากการไม่นำเงินประกันตัวผู้ต้องหาส่งมอบกองการเงินที่ได้มีการกล่าวหาไว้แต่แรก เงินประกันตัวดังกล่าวนี้เป็นเงินประกันตัวผู้ต้องหารายเดียวกันและจำนวนเดียวกันและเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนที่จะต้องรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานให้ปรากฏว่า เงินประกันตัวนั้นที่สุดผู้นี้ได้เก็บไว้กับตัวไม่นำส่งกองการเงินจริงหรือไม่คืนให้กับนายประกันไปแล้วหรือไม่

หรือเป็นกรณีที่ต้องรับเงินประกัน และเมื่อรับแล้วนำส่งกองการเงินหรือไม่ เพื่อประกอบการวินิจฉัยความผิด และผลเสียหายของทางราชการที่เกิดขึ้น การกระทำในชั้นตอนนี้เป็นกรกระทำผิดวินัยเรื่องเดียวกันกับการไม่นำเงินประกันตัวส่งกองการเงินตามระเบียบที่ได้มีการกล่าวหาไว้ และตามข้อเท็จจริงการตั้งกรรมการสอบสวนและลงโทษผู้นี้แต่แรก มีข้อสังเกตอยู่ว่าได้มีการรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในลักษณะดังกล่าวนี้เช่นกัน แต่ผลคลาดเคลื่อนเป็นเงินประกันตัวดังกล่าวได้ส่งคืนให้กับนายประกันไปแล้ว

ดังนั้น การกระทำของผู้นี้ตามข้อเท็จจริงทั้งหมดเป็นการกระทำผิดวินัยที่เกี่ยวกับเงินประกันตัวผู้ต้องหาเดียวกันและจำนวนเดียวกัน เกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกันซึ่งเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนที่จะต้องรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ปรากฏ และดำเนินการทางวินัยไปในคราวเดียวกัน เพื่อความเป็นธรรมมิให้เกิดปัญหาในการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษซ้ำซ้อน เมื่อปรากฏว่าได้มีการตั้งกรรมการสอบสวนในข้อกล่าวหาว่ารับเงินประกันตัวผู้ต้องหาไว้แล้วเก็บรักษาไว้เองไม่นำส่งกองการเงินตามระเบียบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการกระทำผิดวินัยที่เกี่ยวกับเงินประกันตัวผู้ต้องหาเดียวกันและจำนวนเดียวกัน และได้มีการลงโทษและรับโทษไปแล้วการตั้งกรรมการสอบสวนและการลงโทษไปแล้วดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลให้การกระทำผิดวินัยในส่วนที่เกี่ยวกับเงินประกันตัวผู้ต้องหาเดียวกันและเงินจำนวนเดียวกันนี้ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ไปด้วย

ก.ตร. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๓๓ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้มีประเด็นว่ากรณีดังกล่าวจะอยู่ในหลักเกณฑ์ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ หรือไม่ ปรากฏว่าที่ประชุม ก.ตร. พิจารณาแล้วมีความเห็นเป็น ๒ ฝ่าย ดังนี้

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นชอบกับมติอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบว่า ผู้นี้อยู่ในหลักเกณฑ์ได้รับการล้างมลทิน

ฝ่ายที่สอง เห็นชอบกับมติอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และการออกจากราชการ (เสียงข้างน้อย) ว่า ผู้นี้ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ได้รับการล้างมลทิน

ด้วยเหตุนี้ ก.ตร. จึงมีมติให้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่ากรณีของ พ.ต.ท.โศลก พัฒนมาศ ดังกล่าว อยู่ในเกณฑ์ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยได้รับฟังข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมตำรวจ) แล้วให้ความเห็นว่า

๑. เดิมกองบัญชาการตำรวจนครบาลได้มีคำสั่งที่ ๓๗/๒๕๑๙ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๑๙ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน พ.ต.ท.โศลก พัฒนมาศ สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจห้วยขวาง ในข้อหาว่า พ.ต.ท.โศลกฯ ได้รับเงินค่าประกันตัวผู้ต้องหาในปี พ.ศ. ๒๕๑๖

จำนวน ๓๙ ราย เป็นเงิน ๑๘๗,๐๐๐ บาท ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ จำนวน ๖๔ ราย เป็นเงิน ๔๔๒,๐๐๐ บาท และปี พ.ศ. ๒๕๑๘ จำนวน ๔๙ ราย เป็นเงิน ๒๖๕,๐๐๐ บาท แล้ว พ.ต.ท.โศลกฯ ได้เก็บรักษาเงินค่าประกันตัวผู้ต้องหาดังกล่าวไว้เองมิได้นำส่งให้กองการเงิน กรมตำรวจ เป็นผู้เก็บรักษาไว้ตามระเบียบแบบแผนของกรมตำรวจ

๒. ผลการสอบสวนตามคำสั่งดังกล่าวปรากฏว่า พ.ต.ท.โศลกฯ รับสารภาพว่าได้กระทำผิดตามที่ถูกลกล่าวหาจริง และกองบัญชาการตำรวจนครบาลได้พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผลการสอบสวนจะฟังไม่ได้ว่ามีการทุจริตหรือก่อให้เกิดการเสียหาย แต่การปฏิบัติดังกล่าวก่อให้เกิดข้อเคลือบแคลงว่าจะมีการหาผลประโยชน์จากเงินค่าประกันตัวดังกล่าว การกระทำของ พ.ต.ท.โศลกฯ จึงนับว่าเป็นผู้ประพฤตินไม่สมควร ไม่เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของกรมตำรวจ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๕ (๓) และ (๗)^๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ด้วยเหตุนี้กองบัญชาการตำรวจนครบาลจึงมีคำสั่งที่ ๑๑๑/๒๕๑๙ ลงวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๑๙ ให้ลงทัณฑ์กักยาม พ.ต.ท.โศลกฯ มีกำหนด ๓ วัน ตามมาตรา ๑๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓

๓. ต่อมากรมตำรวจได้มีคำสั่งที่ ๕๐๙/๒๕๒๕ ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๒๕ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย พ.ต.ท.โศลกฯ กรณีอนุญาตให้นางสาวประไพทิพย์ พิศาลสันต์ เปลี่ยนหลักทรัพย์จากโฉนดที่ดินซึ่งตราค่าประกันตัวนายประพันธ์ เจียนอาจผู้ต้องหาคดีกรรโชกทรัพย์ไว้เป็นเงิน ๒๘,๐๐๐ บาท มาเป็นเงินสด ๑๔,๐๐๐ บาท แล้วไม่นำเงินดังกล่าวส่งฝากกองการเงิน กรมตำรวจ กลับเบียดบังเงินจำนวนดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์ส่วนตัว เหตุเกิดระหว่างวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๗ ถึงมกราคม ๒๕๑๙ ที่สถานีตำรวจห้วยขวาง นอกจากนี้ยังได้มีการดำเนินคดีอาญากับ พ.ต.ท.โศลกฯ ในข้อหาเดียวกันอีกด้วย

^๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗

มาตรา ๕ การกระทำผิดวินัยตำรวจนั้น ท่านให้หมายความรวมถึงการกระทำความผิดจะกล่าวต่อไป

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๑๐ ในการที่ผู้บังคับบัญชาจะลงทัณฑ์แก่ผู้กระทำผิด นอกจากลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ให้กระทำได้แต่เฉพาะตามที่กำหนดอำนาจลงทัณฑ์ในตารางท้ายพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

๔. หลังจากนั้นศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๔๘/๒๕๒๖ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๖ วินิจฉัยว่า พฤติการณ์ที่ พ.ต.ท.โศลกฯ อนุญาตให้นางสาวประไพทิพย์ฯ ประกันตัวนายประพันธ์ฯ ผู้ต้องหาโดยให้วางเงินสด ๑๔,๐๐๐ บาท นั้น น่าเชื่อว่า พ.ต.ท.โศลกฯ ได้กระทำไปโดยสุจริตตามอำนาจหน้าที่ และการที่ พ.ต.ท.โศลกฯ มิได้นำเงิน ๑๔,๐๐๐ บาทส่งฝากที่กองการเงิน กรมตำรวจ นั้น ยังไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะชี้ชัดว่า พ.ต.ท.โศลกฯ มีเจตนาทุจริต เบียดบังเอาเงินดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นแต่อย่างใด พ.ต.ท.โศลกฯ เพียงแต่ปฏิบัติผิดระเบียบแบบแผนของทางราชการโดยมิได้เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและเบียดบังเอาทรัพย์สินดังกล่าวไว้จึงพิพากษาให้ยกฟ้อง และกรมตำรวจได้มีคำสั่งที่ ๗๒๒/๒๕๒๗ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๒๗ ว่า เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษายกฟ้อง พ.ต.ท.โศลกฯ และผลการสอบสวนทางวินัยปรากฏว่าพยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่า พ.ต.ท.โศลกฯ กระทำผิดตามข้อกล่าวหา จึงให้ พ.ต.ท.โศลกฯ ซึ่งถูกสั่งพักราชการอยู่กลับเข้ารับราชการตามเดิม และให้ระงับทัณฑ์

๕. ต่อมาคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับวินัยและอุทธรณ์ได้พิจารณาคำสั่งของกรมตำรวจดังกล่าวแล้วมีความเห็นในการประชุมครั้งที่ ๓๑/๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๓๐ ว่า พฤติการณ์และการกระทำของ พ.ต.ท.โศลกฯ เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหลายประการ กล่าวคือ อนุญาตให้นายประกันเปลี่ยนหลักทรัพย์จากโฉนดที่ดินมาเป็นเงินประกันแล้วไม่นำฝากส่งกองการเงิน กรมตำรวจและเมื่อมีการสั่งปรับนายประกันกรณีผิดสัญญาแล้ว เงินประกันดังกล่าวจะต้องตกเป็นของแผ่นดิน ก็ไม่ดำเนินการส่งเงินให้กับกองการเงิน จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ คตง. ตรวจพบจึงยินยอมคืนเงิน อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ (“ค”) และ (“ซ”)^๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ การที่กรมตำรวจสั่งระงับทัณฑ์ซึ่งยังไม่ถูกต้องเหมาะสม จึงมีมติเสนอให้ ก.ตร. พิจารณารายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้กรมตำรวจดำเนินการสั่งลงโทษไล่ พ.ต.ท.โศลกฯ ออกจากราชการ

๖. ก.ตร. ได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๓๐ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๐ มีมติเห็นชอบตามที่คณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับวินัยและอุทธรณ์มีมติให้เสนอนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้กรมตำรวจดำเนินการสั่งลงโทษไล่ พ.ต.ท.โศลกฯ ออกจากราชการ และ

^๓ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

มาตรา ๘๔ การลงโทษไล่ออกนั้น จะกระทำได้เมื่อข้าราชการพลเรือนผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงดังระบุไว้ต่อไปนี้

๑.ล	๑.ล
(“ค”) ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ	
๑.ล	๑.ล
(“ซ”) ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง	
๑.ล	๑.ล

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งให้ดำเนินการตามที่ ก.ตร. เสนอ

๗. ต่อมาก่อนที่จะดำเนินการลงโทษ พ.ต.ท.โศลกฯ เลขานุการ ก.ตร. ตรวจพบว่า กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้เคยมีคำสั่งให้ลงทัณฑ์กักขัง พ.ต.ท.โศลกฯ มีกำหนด ๓ วันไปแล้ว ในกรณีที่ พ.ต.ท.โศลกฯ ประพฤติตนไม่สมควร ไม่เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของกรมตำรวจ กรณีการรับเงินประกันตัวผู้ต้องหาในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นจำนวนรวม ๑๔๘ ราย และสำหรับเรื่องของนางสาวประไพทิพย์ฯ ที่คณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับวินัยและอุทธรณ์มีมติให้ลงโทษไว้ พ.ต.ท.โศลกฯ ออกจากราชการในครั้งหลังนี้ก็ เป็นเรื่องหนึ่งในจำนวนที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้เคยสอบสวนและมีคำสั่งลงทัณฑ์เสร็จสิ้นไปแล้ว พ.ต.ท.โศลกฯ จึงน่าจะได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ไปแล้ว จึงไม่สามารถพิจารณาในการเพิ่มโทษได้อีก และเสนอให้ ก.ตร. พิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

๘. คณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการได้พิจารณาแล้วมีความเห็นแตกต่างกันเป็น ๒ ฝ่าย โดยฝ่ายข้างมากเห็นว่ากรณี พ.ต.ท.โศลกฯ นี้ได้รับการล้างมลทินไปแล้ว ควรเสนอให้ ก.ตร. รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมที่ให้กรมตำรวจสั่งลงโทษไว้ พ.ต.ท.โศลกฯ ออกจากราชการ แต่ฝ่ายข้างน้อยเห็นว่า การกระทำของ พ.ต.ท.โศลกฯ อาจแยกเป็นแต่ละกรณีได้ กล่าวคือ การที่พ.ต.ท.โศลกฯ อนุญาตให้เปลี่ยนหลักทรัพย์ในการประกันตัวจากโฉนดที่ดินเป็นเงินสดในราคาต่ำกว่าเดิมนั้น เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งกองบัญชาการตำรวจนครบาลยังไม่เคยดำเนินการสอบสวนทางวินัยแต่อย่างใด ต่อมาคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบได้พิจารณาแล้วเห็นพ้องกับความเห็นฝ่ายข้างมากของคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการ แต่ ก.ตร. ได้พิจารณาแล้วยังคงมีความเห็นแตกต่างกันอยู่เช่นเดิม

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๖) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นว่า การที่กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้เคยมีคำสั่งให้สอบสวน พ.ต.ท.โศลกฯ ในกรณีที่ถูกลงโทษว่ากระทำความผิดระเบียบแบบแผนของกรมตำรวจในเรื่องเกี่ยวกับการรับเงินค่าประกันตัวผู้ต้องหาจำนวนหลายรายแล้วเก็บรักษาไว้เองไม่นำส่งกองการเงิน กรมตำรวจ เหตุเกิดในระหว่าง พ.ศ. ๒๕๑๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๑๙ และต่อมากองบัญชาการตำรวจนครบาลได้พิจารณาผลการสอบสวนแล้วเห็นว่า การกระทำของ พ.ต.ท.โศลกฯ เป็นการประพฤติตนไม่สมควร ไม่เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของกรมตำรวจ จึงได้มีคำสั่งที่ ๑๑๑/๒๕๑๙ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๑๙ ให้ลงทัณฑ์กักขัง พ.ต.ท.โศลกฯ มีกำหนด ๓ วัน จน พ.ต.ท.โศลกฯ ได้รับทัณฑ์ดังกล่าวเสร็จสิ้นไปแล้วนั้น พ.ต.ท.โศลกฯ ย่อมเป็นบุคคลที่อยู่ในความหมายของคำว่า “ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” ตามมาตรา ๓^๔ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี

^๔ พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖

“ผู้ถูกลงโทษทางวินัย” หมายความว่า ข้าราชการหรือลูกจ้างของกระทรวง ทบวง กรม ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และ ผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจ ซึ่งถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์เพราะกระทำผิดวินัยตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานหรือรัฐวิสาหกิจดังกล่าว และให้ หมายความว่ารวมถึงผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งของหัวหน้าคณะปฏิวัติหรือหัวหน้าคณะปฏิรูปการ ปกครองแผ่นดินในลักษณะทำนองเดียวกับโทษทางวินัย พ.ศ. ๒๕๒๖ และเป็นผู้ที่ได้รับการล้าง มลทินตามมาตรา ๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ ดังกล่าว ซึ่งบัญญัติให้ถือว่าผู้ถูกลงโทษทาง วินัยในกรณีเช่นนี้มีได้เคยถูกลงโทษทางวินัยในกรณีนั้นมาก่อน ฉะนั้น ผู้บังคับบัญชาระดับเหนือ ขึ้นไปย่อมไม่อาจดำเนินการทางวินัยแก่ พ.ต.ท.โศลกฯ ในพฤติการณ์เดียวกันกับที่ได้กระทำผิด จนถูกลงทัณฑ์เสร็จสิ้นไปแล้วภายหลังจากที่บุคคลผู้นี้ได้รับการล้างมลทินอีกได้

สำหรับปัญหาที่ว่า การที่ พ.ต.ท.โศลกฯ ได้เก็บรักษาเงินค่าประกันตัวของ นางสาวประไพทิพย์ฯ โดยไม่นำส่งกองการเงิน กรมตำรวจ ซึ่งเป็นเรื่องหนึ่งในหลายเรื่องที่ กองบัญชาการตำรวจนครบาลได้เคยส่งลงทัณฑ์ไปตามคำสั่งดังกล่าวข้างต้น มีพฤติการณ์ปรากฏ ด้วยว่า พ.ต.ท.โศลกฯ ได้อนุญาตให้นางสาวประไพทิพย์ฯ เปลี่ยนแปลงหลักประกันจากโฉนด ที่ดินเป็นเงินสดแล้วจึงเก็บรักษาเงินสดนั้นไว้ ซึ่งกรณีเช่นนี้จะถือว่าเป็นพฤติการณ์เดียวกันกับ กรณีที่บุคคลผู้นี้เคยถูกลงทัณฑ์ตามคำสั่งของกองบัญชาการตำรวจนครบาลไปแล้วด้วยหรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่า เป็นปัญหาที่อยู่ในอำนาจ หน้าที่ของ ก.ตร. ที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ มิใช่เป็นปัญหาตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖ ตามที่หารือมา

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๓๓

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

๔ พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๖

มาตรา ๕ ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีที่ได้กระทำก่อนหรือใน วันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ และได้ถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ รวมทั้ง บรรดาผู้กระทำความผิดวินัยที่ได้รับนิรโทษกรรมก่อนหรือในวันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๕ แล้ว ไม่ว่าจะได้มีการ สอบสวนวินัยแล้วหรือไม่ก็ตามโดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยหรือมิได้กระทำความผิดวินัย แล้วแต่กรณี